

Ένα Προσκύνημα στην Ι.Μ.Μ. Βατοπεδίου

/ [Πεμπτουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

Ήταν από τις πρώτες μονές που επισκέφθηκα αρχές Μαρτίου 1997. Ενθουσιάστηκα! Πιότερο καστρομονάστηρο θύμιζε. Επιβλητικοί πύργοι, χαλύβδινοι εξώστες με βασιλική αξιοπρέπεια, βυζαντινές "Κόρδες" (οι πτέρυγες των Κελιών των μοναχών), που εδραιωμένες "ασφυκτικά" η μία σιμά στην άλλη ομονοιούν και αναπαύουν, έστω και πρόσκαιρα, από τούδε και εσαεί, λαμπροφόρους αγίους του Ουρανού! Ένας καστρόσχημος Πυλώνας, αμέτρητα παρεκκλήσια διανθίζουν ολούθε την αγιότητα. Και αν πεις και για την εσωτερική αυλή! Από τις μεγαλύτερες του Όρους! Ιερά και Μεγίστη η Μονή του Βατοπεδίου μια και τριανταπέντε χιλιάδες τετραγωνικά μέτρα είναι οικοδομημένα! Κάπου εκεί, λίγο τα λόγια, λίγο οι εικόνες που αναμοχλεύω από τότε! Ιερά Μονή του Βατοπεδίου, κάύχημα και σέμνωμα του Όρους και του Ορθόδοξου Ανατολικού Μοναχισμού.

Κτίτορες και ιδρυτές της Μονής θεωρούνται τρεις μοναχοί της Μονής Μεγίστης Λαύρας, που, γύρω στα 980 μ.Χ., έφθασαν στην περιοχή και ενώνοντας κάποια προϋπάρχοντα ερημικά κελιά ίδρυσαν τη Μονή. «Τ' όνομά της προέρχεται μάλλον από τους πολλούς βάτους της περιοχής και θεωρείται η δεύτερη σε αρχαιότητα Μονή του Αγίου Όρους μετά τη Μεγίστη Λαύρα και αναφέρεται στο Β' Τυπικό του Όρους, το 1046, σαν δεύτερη στην ιεραρχία των αθωνικών Μονών. Η Μονή θα γνωρίσει μέρες ακμής και θα ενισχυθεί από τους Βυζαντινούς Αυτοκράτορες Κομνηνούς. Αργότερα όμως, θα υποστεί καταστροφές από τις επιδρομές των Καταλανών πειρατών, καθώς και διωγμούς από τους Ενωτικούς του Βυζαντίου»[1]. Με τη συνδρομή και επιστασία της ιεράς Μονής θα λειτουργήσει από το 1749 η Αθωνιάδα Σχολή, η εκκλησιαστική σχολή του Αγίου Όρους[2]. Το καθολικό της Μονής, θαυμάσιο οικοδόμημα του ι' αιώνα είναι αφιερωμένο στην εορτή του Ευαγγελισμού της Θεοτόκου και φέρει τοιχογραφίες του ιδ' αιώνα, πολλές από τις οποίες είναι από τη σχολή του Πανσέληνου. Είκοσι παρεκκλήσια

εντός της μονής και δέκα εκτός αυτής! Ενθυμούμαι ορθρινές ακολουθίες και λιτές θείες Λειτουργίες σε κάποια από αυτά. Όσα έζησα τότε και έπειτα, όλα καταγεγραμμένα εντός της διανοητικής μου αποδομημένης επί πάν αγαθόν φαρέτρας, δύνανται αυτά – ίσως δυνηθούν στο μέλλον – να μου καλλιεργούν αμέριστο σεβασμό και τιμή προς τον Άθωνα, ακατάβλητη πίστη, ανείπωτη και κρυφή επιθυμία φιλομόναχης βιωτής, ανέκφραστη ευγνωμοσύνη και αιώνια κατάθεση υγιούς και ορθοδόξου μετοχής και μέθεξης στον αγιορείτικο μοναχισμό, στον ορθόδοξο Ανατολικό Μοναχισμό, που αποτελεί αιώνες τώρα “θεματοφύλακα” και φρουρό της Ορθοδόξου Ανατολικής Εκκλησίας και Θεολογικής Πίστεως.

Το Βατοπέδι, η “Καθέδρα της Θεοτόκου” όπως συνηθίζεται να λέγεται στο Όρος, κοσμείται από επτά θαυματουργές εικόνες της Παναγίας[3] και λίαν εξαιρετικώς, με την σεβασμία και τιμιωτάτη Θεομητορική Ζώνη[4]. Μεγάλος αριθμός ιερών λειψάνων μεταξύ των οποίων η αγία κάρα του Ιερού Χρυσοστόμου, πολύτιμοι θησαυροί, ευαγγέλια, ειλητάρια, περίπου είκοσι χιλιάδες έντυπα βιβλία και άλλοι ανεκτίμητοι θησαυροί φυλάσσονται νυχθημερόν στην ιερά Μονή. Το δε αρχονταρίκι της είναι το μεγαλύτερο του Όρους. Η φιλοξενία των Μοναχών αβραμιαία. Μού έκαμνε εντύπωση που στο Βατοπέδι συνάντησα πολλούς νέους επιστήμονες Μοναχούς, σχεδόν από ολόκληρο τον κόσμο. Αποκήρυξαν τον κόσμο, ασπάσθηκαν την ησυχία και εμόνασαν για να συναντήσουν τον Κύριο Ιησού Χριστό γιατί πολύ Τον αγάπησαν!

Στην Ιερά Μονή του Βατοπεδίου υπάγονται και ανήκουν εξαρτηματικά ακόμα δύο Σκήτες, η Σκήτη του Αγίου Δημητρίου και η Σκήτη του Αγίου Ανδρέα, γνωστή και ως “Σαράϊ”. Η δε Μονή του Χιλανδαρίου προήλθε από εξάρτημα-κελί της Μονής Βατοπεδίου, η οποία δώρησε τον 12^ο αιώνα το μικρό κελί του Χιλανδαρίου στον ηγεμόνα της Σερβίας Στέφανο Νεμάνια και τον υιό του, τους μετέπειτα ιδρυτές και πρώτους οικήτορες του Χιλανδαρίου. Ιστορίες αλησμόνητες. Ιστορίες αγαστές! Στο Όρος κάθετι σε φέρνει πιο κοντά στην αγιότητα! Ο κόπος των Μοναχός, οι σχεδόν αδιάκοπες ιερές ακολουθίες, η φυσική ομορφιά του τόπου αποκύημα παραδείσιων αναφορών και εικόνων! Ιερά Μεγίστη Μονή του Βατοπεδίου! Καύχημα και προπύργιο ορθόδοξου αγιορείτικου ιδεώδους!

Στην ακροθαλασσιά της Βατοπεδίου συζητήσαμε πολλές φορές για την προσευχή. Αγαπημένο θέμα των Μοναχών η προσευχή! Είναι ο τρόπος , το μέσον που τους διατηρεί “εν Χριστώ νόες”, διάπυρους και διακήρυχτους μύστες του Ουρανίου πολιτεύματος, “κοινωνούς εσαεί κατά χάριν των επουρανίων και απορρήτων του Χριστού Μυστηρίων”. Αφιερωμένοι στην προσευχή και δη στη μονολόγιστη “ευχή του Ιησού” οι Μοναχοί γεύονται θείες εμπειρίες, απόκοσμα διδάγματα, θείες αναβάσεις και αγιοπνευματικά γυμνάσματα. Έτσι είναι ο Άθωνας! Ένα πνευματικό

εργαστήρι αγίων! Μία μουσική κυψέλη με μελίρρυτες φωνές και καλλικέλαδους Πατέρες που νυχθημερόν υμνούν και δοξολογούν την Παναγία Τριάδα. Και αν πεις για την ολονύχτια και κοπιώδη προσευχητική τους αγρύπνια! Ας αφήσουμε τον Δικαίο της Σκήτης του Προφήτου Ηλίου, γέροντα Ιωακείμ να μας διδάξει: « Η προσευχή της νυκτός για τον μοναχόν είναι μία θυσία. Θυσιάζει τον ύπνο για την προσευχή, για τον Χριστόν. Την ημέρα είν' εύκολα τα πράγματα. Ο μοναχός επιδιώκει τα δύσκολα. Να σας ρωτήσω κάτι; Τ' αηδόνια πότε καλαηδούν; Όχι την ημέρα βέβαια, αλλά τη νύκτα και κυρίως τα ξημερώματα. Εμείς που έχουμε αυτή την ευλογία, να έχουμε πολλά αηδόνια εδώ στα δάση που είναι γύρω από τα μοναστήρια, απολαμβάνουμε αυτή την μελωδία. Τ' ακούς που αρχίζουν τα ξημερώματα συναυλίες ολόκληρες. Έτσι και οι μοναχοί, σαν τ' αηδόνια ξυπνάνε νωρίς και αρχίζουν να καλαηδάνε στον Θεόν, να λένε τα τραγούδια του Θεού. Έτσι αποκαλούσε ο Παπαδιαμάντης τους ύμνους της Εκκλησίας μας, τραγούδια του Θεού. Επίσης, η νύκτα με την ησυχία της προσφέρεται για προσευχή. Αλλά είναι και κάτι άλλο: Υπάρχει η παράδοση ότι τη νύκτα "ανοίγει" ο ουρανός. Ανοίγουν τ' αυτιά των αγγέλων, ακούνε καλύτερα και μεταφέρουν καλύτερα τις προσευχές στον ουρανό. Έτσι λοιπόν καθιερώθηκε στην παράδοση της Εκκλησίας την λειτουργική και την λατρευτική, να προσεύχονται οι μοναχοί κυρίως τη νύκτα»[5].

Στην Ιερά Μεγίστη Μονή του Βατοπεδίου μας αξίωσε ο Πανάγαθος Θεός να γνωρίσουμε δια ζώσης τον μακαριστό σήμερα γέροντα Ιωσήφ τον Βατοπεδινό. Εγκαταβίωνε λίγο έξω από το Μοναστήρι. Εκεί στο κονάκι του τον επισκεφθήκαμε πολλές φορές. Η μορφή του θα μου μείνει αξέχαστη, καθώς και όσα μου "αποκάλυψε" για το παρελθόν μου, ονομαστικά τα πρόσωπα της οικογενείας μου και μια συμβουλή-απάντηση σε ένα σημαντικό θέμα για την ζωή μου που με απασχολούσε τότε. Και όλα αυτά χωρίς να προλάβω να του πω ούτε το όνομά μου. Ήταν η πρώτη φορά που τον συναντούσα!

Αναφερόμενος στο Βατοπέδι οι θύμησες που αναμοχλεύονται είναι πολλές. Από την πρώτη μου επίσκεψη αγάπησα όλως ιδιαιτέρως την Κυρίαν Θεοτόκον την "Παραμυθίαν". Περνούσα πολλές ώρες στο παρεκκλήσι της. Τα θυμάμαι όλα, όσα της εμπιστεύτηκα, όσα μοιράστηκα στη Χάρη Της! Ποτέ δεν με πλήγωσε! Πάντα βακτηρία και Σκέπη στην άρρυθμη και εφάμαρτη πολιτεία μου, πάντα "Θείαν Τράπεζαν" και "Φρούδος τοις εχθροίς". Έψαλλα πολλάκις μπροστά στην ιερά εικόνα Της! «Εν νόσων σκανδάλων και πειρασμών, περικυκλωθέντες τη εικόνι σου ως εικός, προσπίπτομεν Δέσποινα βοώντες, Παραμυθία απάλλαξον τάχιστα»[6].

Τώρα που σημειώνω τις γραμμές τούτες είναι πρωί. Σχεδόν κοντεύει ξημερώματα. Λίγο τα αηδόνια που μού θύμισε παραπάνω ο γέρων Ιωακείμ, λίγο η ολονύκτια προσευχή των Μοναχών...! Κυρία Θεοτόκε Παραμυθία! Όπως τότε, αρχές του 1997

που σε πρωτοσυνάντησα! Αξίωσε την ουτιδανότητά μου, ολονύχτια, να μην παύσω
ικέτης να ψάλλω έμπροσθεν τις ιεράς εικόνας Σου: «Τέτρωμαι τω πόθω σου
Μαριάμ, φλέγει με ο έρωσ καθορών σου της ιεράς, εικόνας Παρθένε το κάλλος και
την δόξαν και κόρον ου λαμβάνω του μεγαλύνειν σε»[7].

Παραπομπές:

1.Βασιλειάδη Νίκου – Καλλίτση Γιώργου, Άγιον Όρος, Οδοιπορικό δέκα αιώνων,
finates, σελ. 51. Γενικά για την ιερά Μονή του Βατοπεδίου βλ., Ιερά Μονή
Βατοπεδίου, δύο τόμοι, έκδοση Ιονικής Τραπέζης, Αθήνα 1996, Λαζάρου μοναχού
Βατοπεδινού, Προσκυνητάριον Ι. Μονής Βατοπεδίου, Άγιον Όρος, 1993.

2.Για την Αθωνιάδα σχολή βλ. σχ., Άλκη Αγγέλου, Το χρονικό της Αθωνιάδας
(Δοκίμιο ιστορίας της σχολής με βάση ανέκδοτα κείμενα), στο περιοδικό "Νέα
Εστία", Αφιέρωμα στο Άγιον Όρος, Χριστούγεννα, Αθήνα 1963, Χρυσοστόμου
Λαυριώτου (Επισκόπου Ροδοστόλου), Όταν ελάλουν στον Άθωνα, Άγιον Όρος
2007, σελ. 243-292 και 328-331.

3. Πρβλ., Μελινού Μανώλη, Πείρα Αγιορειτών Πατέρων, "Συζητήσεις σε
Μοναστήρια του Άθωνα" στη σειρά "Πείρα Πατέρων 2", Αθήνα 2001, κυρίως
τις σελίδες 22-43.

4.Σχετικά με την Αγία Ζώνη της Κυρίας Θεοτόκου βλ., Νεώτερον Εγκυκλοπαιδικόν
Λεξικόν Ηλίου, τόμος 9^{ος}, σελ. 566, Μελινού Μ., Πείρα Αγιορειτών Πατέρων,
Συζητήσεις σε Μοναστήρια του Άθωνα, σελ. 24-26, Ιερά Μεγίστη Μονή
Βατοπαιδίου, Θαύματα της Αγίας Ζώνης, Άγιον Όρος 2007.

5. Μελινού Μ., Γέροντες του Άθω, Διδάσκει ο Άθως με την γλώσσα των Πατέρων
του, στη σειρά "Πείρα Πατέρων 9", Αθήνα 2005, σελ. 98-100.

6. Μεγαλυνάριο από τον παρακλητικό κανόνα της Κυρίας Θεοτόκου της
Παραμυθίας.

7. Αυτόθι.